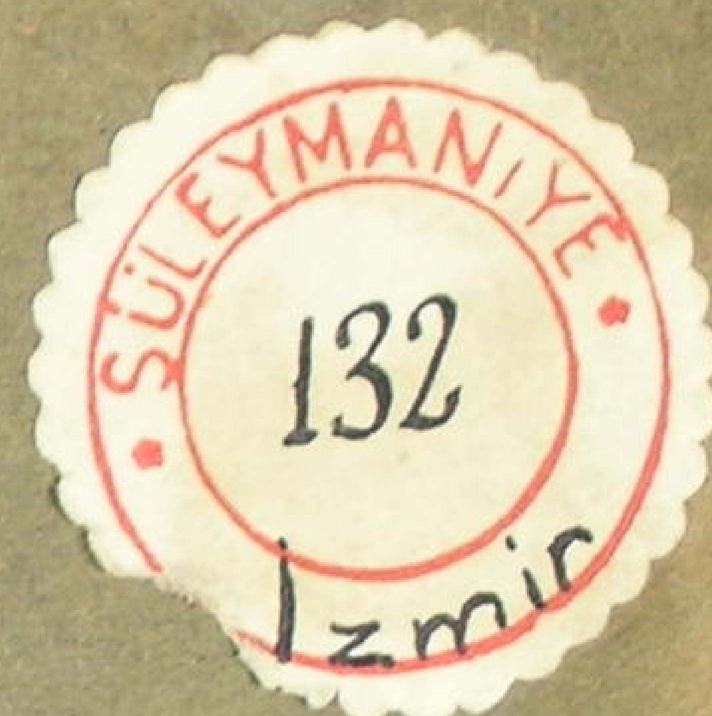
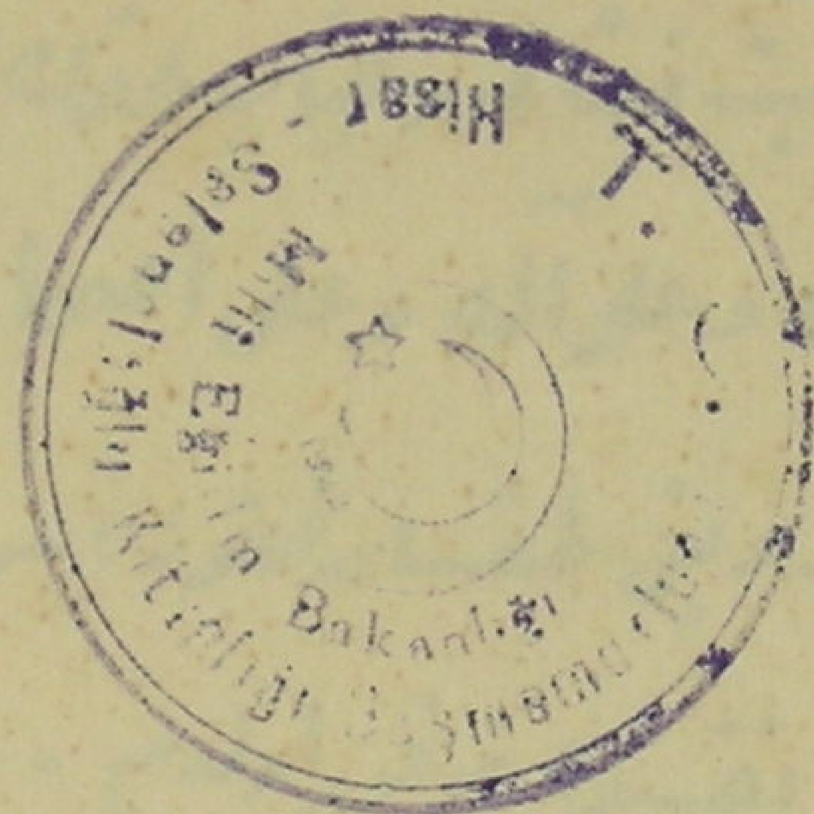

SÜLEYMANİYE
132
İzmir

اسماء الحسنانك نظماً تفسیری

بر افاده

بیك اوچیوز اللی ایكی سنه دنبری یعنی بو سنه یه قادار كرهٔ ارضی تعدد آلهه فكر باطلنده و هر درلو بتپرستلكلرده ده قورتاروب وحدت الهیه‌یی و اخلاق عالیه‌یی تأسیس و تعلیم بویورمش اولان دین مبین اسلامك و اوكا تابع اولان و اونی تقدیس ایدن هر عصرده اوچ، دردیوز میلیون بشرك نبی ذیشانی و پیغمبر قدسیت نشانی و جناب حقك كافهٔ بشره مبعوث و مرسل رسول حمید بیانی اولان حبیب خدا { محمد مصطفی } صلی الله تعالی علیه و علی آله و علی اصحابه حضرتلرینك بر حدیث شریفیله تعلیم و ذكر و تعداد ایدنلرك مظهر نعیم ابدی اولاجقلرینی تبشیر بویوردیغی طقسان طقوز اسماء حسنای الهیه‌یی قیزم خدیجه بیضانك طلبی و جناب حق جل و علانك لطف و توفیقی ایله بحمده تعالی نظماً تفسیره موفق اولدم. و اونی قیزم { بیضا }م یه یادگار برقدم. بوتون مسلمانلرك اوقومالرینی كندیلرندن رجا و نیاز ایلرم.

ازمیر - شادیه ۱۳۵۵ = ۱۹۳۶

ناظم فقیر

بیجاقجی زاده دینمكله معروف

ازمیرلی اسماعیل حقی بن عثمان

— منظومهٔ اسماء الحُسنا —

- مقدمه -

روحم، قیزم بیضا ای بیلکر بو طقسان طقوز، اسم اللهدر. لکن [هو]

برضمیر عظمتدر دیدیلر الله بردر دییه تعداد ایتدیلر

حقك واردر یوز بیك اسمی روحپرور لکن بزه بونی ویردی پیغمبر

چاغریلانی آز بیلسه ده چاغیران چاغیرانی گوزل بیلیر چاغریلان

حقی ذکر ایت غافل اولماسن آندن . حق طانیمق سنك فرقك حیواندن

الله وارمش فقط حیوان نه بیلسین سن بیلیرسك چونکه حیوان دکیلسك

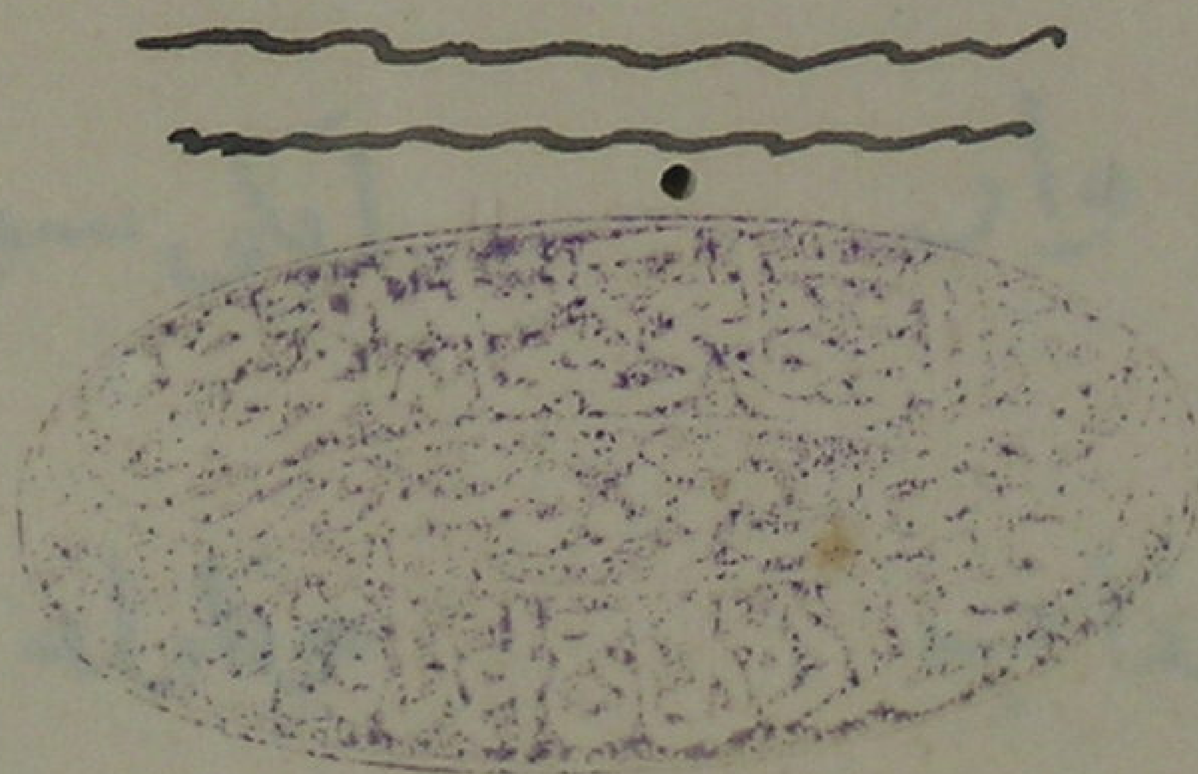
حيوان بيله بيليريا كلش سويله دم   تسبيح ايدر حقّى خطا ايله دم

بيلمه يين يوق خالقسز مخلوق اولماز   لكن بو يول هدايتسز بولونماز

كوتوره مز بر شي انكار ايدنى   «براورمجك كوتورر حقّه بنى»

قوغ! منكرى كل كنديكه بيل حقى   «بونى بكا يازدى» دى بابام حقى

بن چويردم حقدن يانا يوزومى   سن ده ديكله كوزل دوشون سوزومى

6

اسماءُ الحُسنا

بسم الله الرحمن الرحيم

[هُوَ] اسمیله [اللّه] اسمی اسم ذات
سائر اسما او ذاتده بر صفت

اسم اعظمدر بری لکن نهان
بو عظیم اسما ایچنده عین جان

اسم اعظم اهل کشفه کوره [هُو]
توحید اولدی «لا اله اِلّا هُوَ»

عین توحید «لا اله اِلّا اللّه»
قول اول اوکا طانیما باشقا اِلٰه

[اللّه] اسمی اسم اعظم دیین وار
ایکی سوزده حقدر بن ایتدم اقرار

حقه اکر ایتمشسه روح انجذاب
بونلرله هر دعا اولور مستجاب

بر هو چکسه‌ك بوزکتله سی نار اولور — جاندن الله دیسه‌ك نار گلزار اولور

لکن بونلر بو بیوك ایمان ایسترلر — بوکسك تصدیق و تمیز وجدان ایسترلر

محققدر سنك بویله ایمانك — سکا هپسی اسم اعظم اسمانك

باق باقیری خالص آلتین اوُل اَوّل — صوکرا حقك دیوانه‌سنه قالدیر ال

اسم [رحمان][2] ایله عنوان [رحیم][3] — ایکی مفتاحِ درِ ربِّ کریم

فرقلری وار دیدیلر معناده — لکن اولماز فرق رحمت مولاده

اسم الله‌در [مَلِكْ][4] معنا مالکدر — مالِكُ المُلك او در هرشی مالکدر

٥ حقك [قدّوس] بر اسمیدر مدرّس — نواقصدن منزهدر ، مُقدّس

٦ [سلام] اسمی ایدر وعد سلامت — دواهیدن، مصائبدن حمایت

٧ [مؤمن] اسمی تحقیق ایتدم کتابدن — امان ویرر دیمك هر اضطرابدن

٨ معناسی چوق [مُهیمن]ك شو مختار — هرنه وارسه بیلیر گیزلی ، آشكار

٩ [عزیز] اسمی اولور، غالب دیور حق — هرشيء مغلوب اودر سلطانِ مطلق

١٠ بوتون خلقت مجبور یالکز حق [جبّار]. — عالی دیمك ایرمز عقول و افكار

١١ [متكبّر] دیمك دیمكدر الله — كبره یوقدر حقك اولسه‌ك دخی شاه

حقك برده يوجه اسمى [خالق][١٢] در . — هر شيئ مخلوق ديمك بونى ناطقدر

دينير براسمنه [بادى][١٣] تعالى — مساوى بونده هم خالقله معنا

[مُصَوِّرْ][١٤] در ويرن صورت اودرهپ — جهان آثار صنعيله لبالب

[غَفّار][١٥] ئورتر ذنبى عفوايدر . نه وت — اوكناهه عودت ايتمزسه ك فقط

[قَهّار][١٦] در او، اوڭا يوقدر برمشكل — بوتون وارلق وارلغنده مضمحل

بلاعوض ويرير [وَهّاب][١٧] قولونه . — قولو اونك كيدرايسه بولونه

قوشه، قورده رزقى ويرندر [رَزّاق][١٨] — رزقك ايچين صاقن ايتمه سن مراق

[فتّاح][١٩] در او ن طان قو غیری .
آچار البت باب سرور و خیری

واری، یوغی بیلیر [علیم][٢٠] در خدا
کیزلی ، صاقلی ، خفی ، اسرار یوق اوکا

اسم [قابض][٢١] قبضه سنده در جهان
حکم حقّه اسیر زمین ، آسمان

[باسط][٢٢] در او بسط ایله دی عدمدن
عرشدن ، فرشدن نه وار ایسه آدمدن

[حافض][٢٣] در حق ، شدادلری باطیرر .
کفری ، ظلمی چامورلره یاتیریر

ئه کیلمه ین باشی حقّه دوشور ر .
هم لشینه کوبکلری توشور ر

[دافع][٢٤] در او ایدر اعلا قولونی
بویوك ، کوچوك کیم طوتارسه یولونی

٢٥ ویرد عزت [مُعِزّ] درچوق ذلیله . جهان قارشُنده یوق حاجت دلیله

٢٦ [مُذِلّ] در عزتی آیله‌ر اوذلت لیاقتدر سبب، سن ایله دقت

٢٧ [سمیع] در ایشیدر کیزلی نیازی دویار سسسز صداسز جمله رازی

٢٨ [بصیر] در سیر ایدر اڭ صاقلی کاری کورر قلبلرده‌کی نقش و نگاری

٢٩ [حَکَم] در هر خصوصده حُکمی واردر جهان منقاد حکمی، یوق معارض

٣٠ [عَدْل] بر اسمیدر، معناسی عادل • صاقن، عدل خدادن اولما غافل !.

٣١ [لطیف] در مَظْهَرِ لطف و لطافت بوبیورمشدر نه وارسه ایله دقت

٣٢ [خبیر] در هر ایشه هر شیئه واقف . علیمدن باشقادر بو آكلار عارف

٣٣ [حلیم] ویرمز جزا عاصی یه درحال یوردر حکمتله ، علویّتله افعال

٣٤ [عظیم] در عاجزم تصویردن بن نهایتسز بویوكلك اونده بیل سن

٣٥ [شکور] در یارادان بو فرشی ، عرشی چوق ایلیكلر ویرر ایلیكه قارشی

٣٦ [غَفُورْ] معنا سیدر عینیله غَفّار جزای عفوایدر ایسترسه ستّار

٣٧ [علی] براسِمدر عالی هُوِیّت . دكیل تقدیره قادر. آدَمیّت

٣٨ [کبیر] در جمله دن الله اکبر بویوكلك ذاتنه مخصوص یکسر

٣٩
[حفيظ] درخلقتك خلق و دوامی . آنك حفظنده در دور و نظامی

٤٠
[مُقيتْ] هرذرّه يه ويرن حياتی نه وارسه بسله ين بو كائناتی

٤١
[حسيبْ] كافی ديمك قدرت النده اوكافی مؤمنه مشكل دمنده

٤٢
[جليلْ] جامع جلالی عاليانی اونك ذاتنده بيل عالی صفاتی

٤٣
[كريم] ممدوح ومحسندر كرمكار . مفسّرلر ميانده بو مختار

٤٤
[رقيبْ] معنا سيدر حافظ ، نكهبان . اونك حفظنده در بالجمله اكوان

٤٥
[مُجيبْ] درحق قبول ايلر دعايی فقط شردن اوزاق طوت مُدّعايی

دكيل لايق دعاده ايتمك اصرار . ايدر بلكه قبولى سنى اضرار 12

كنيشدر لطفى شاهد اسم [واسع]٤٦ جهانى قاپلامش فيض منافع

[حكيم]٤٧ در شبهه سز سن ايله دقت نمايان هر جهانده وجه حكمت

[ودود]٤٨ اسمنده واردر اينجه معنا سور خلق ايتديكى هر شيئى مولا

اولور مخلوقى اما صوكرا عاصى شاشار يولدن اولور كارى معاصى

بو چركيندر ديمه بر شيئه آصلا • كلير خوش ديده حقبينه اشيا

[مجيد]٤٩ بر اسم علويدر مآلى عظيم ، عالى شرافتله مالى

٥٠
اونك [باعث] جلیل الشان نامی ... او در روحه ویرن وحیٔ الهامی

یوغی وارە واری یوغە بیل آنی ... اودر بعث ایلەیَن انسانە جانی

حیات اوندن علم، ادراك، سوز اوندن ... خیالسك سن حقیقتله یوز اوندن

٥١
[شهید] شاهد یمان یخشی اموره ... اونك شامل شهودی مار و موره

بصیر ایله شهیدك فرقی معلوم ... دیین وار بونلره لازم و ملزوم

شهیدِ حربه اولمش دیمه اصلا ... او صانع، دائم ایدرجقی تماشا

٥٢
[حق] اسمنده لطیف بر اینجه لك وار ... دیمك موجود و ثابت بوبدیدار

حقيقتدن، حقيقيدن كنايه . خدادر سن دی : بالکل ماسوایه

[وكيل] ٥٣ در حامئ مشفقدر الله   اوكا ترك امور ايت اولما گمراه

نه قورقنج هم نه مشكل اولسه ايشلر   وكيلكدر سنك نفعكه ايشلر

نه رتبه اولسه قوتلی هم اعدا   توكّل حقه ايت سن قورقما أصلا

[قوی] ٥٤ در حق كمالِ قوّت آنده . ديمكدر بی نهايه قدرت آنده

[متين] ٥٥ كار ايتمز آكا سعی وتدبير . او هر شيئه ايدر شدتله تأثير

[ولی] ٥٦ در دوستنه ناصر معين هم   ويرير اعداسنه درد وكدر هم

[حميد]٥٧ اسمی دیمك حامد و محمود . بونون ذاتی اولا ساجد او مسجود

او [مُحْصی]٥٨ در اولا من غیر تعداد اولور معلوم هپ ذرات واعداد

اودر [مُبْدی]٥٩ دیمك مُظهِر نهانی اودر اظهار ایدن یوقدن جهانی

[مُعید]٦٠ ایلر اعاده فانئی حق کیدنلر طوپلانیر محشرده مطلق

بو بر دستور حکمتدر جواهر . فنا بولماز اولور تکرار ظواهر

ایدر [مُحْیی]٦١ دیمك هر شیئی احیا . آلیر آندن حیات بالجمله اشیا

[مُمیت]٦٢ در ئولدورر ایجاب حکمت ئولن ایلر حیاته صوکرا عودت

ایشیت جاری اولان دائم حیاتدر . تبدل شکل و صورتده مماتدر

تبدل ایله بن صورت ، شکلدر تناسخ ماده ده ، روحده دکیلدر

او [حیّ] ٦٣ در منبع یعنی حیاتک کلیر اوندن حیاتی کائناتک

دیمکدر دائما فعّال و درّاک بو معنایی ایدر عارفلر ادراک

او [قیّوم] ٦٤ در طورر قائم جهانلر اونکله ؛ شو زمینلر ، آسمانلر

غنیدر [واجد] ٦٥ ک معناسی آکلا . نفوذ قدرتنده ؛ حق تعالی -

دکیل محتاج اسباب و وسائل مراد اللهه یوق مانع و حائل

رفیع القدر، عظیم الشان [ماجِد] ٦٦ • عموم مجد و شرف اللّٰهه عائد

دیمك [واحد] ٦٧ یكانه منفرد بر • نظیری، مثلی یوق بربر دیمكدر

[صَمَدْ] ٦٨ در او دكیل محتاج سوایه • اوهرجه در فقط بای و كدایه

او [قادر] ٦٩ یوق محال اللّٰهه قارشی • دوشون خلقِ سمایی، ارضی، عرشی

دیمكدر [مُقْتَدِرْ] ٧٠ مرآت قدرت • اوهر آنده ویریلمز عجزه صورت

[مُقَدِّم] ٧١ در مآلی پك هویدا • یاپار اوكجه نه كه تقدیمه اجرا

[مؤخِّر] ٧٢ در دكیلدر كاری تعجیل • اونك حكمنده در تأخیر و تأجیل

18

دوشونمه بونه‌دن اوگدن بو صوگدن . اوترتیبِ حکیمانه هپ اوندن

سن ایسترسك كه اوّل اولابر ایش قالبر او صوگرایه یوق اونده تشویش

اودر ٧٣[اوّل] نه وارسه اوّل، آخر اونك خلقیله اولدی هپسی ظاهر

اودر ٧٤[آخر] اثر قالماز جهاندن قالیر او باشقا آخر یوقدر آندن

شو ٧٥[ظاهر] اسمی پك حیرتفزادر نه باقسه‌ك كورونن هپ خدادر

اونی كورمز مكر بیك كوزده بر كوز بودر دیكلر ایسه‌ك بنك سوزده بر سوز

دیبور باقی اسم ٧٦[باطن] بو مُقَرَّر نه مادّیّت، نه جسمیّت مُصَوَّر

19

حقیقتدر حقیقة الحقایق . کیزلی قالمش اویوزده کی دقایق

حقیقتدر یالکز وارلق کوسترمش وارلق ایسه حقیقتی بورنمش

ایرمز عقول اوڭا علو بیتندن دکیلدر اوشو وارلق هیئتندن

٧٧

[والی] حاکم، متصرف، آمردر حکمی، امری یرده، کوکده سائردر

٧٨

[متعالی] معنا علی و عالی اوڭا مخصوص نهایتسز تعالی

٧٩

[بر] محسندر اوندن ایلیك واحسان احسان ایدر ایسه‌ك اولورسك انسان

لکن احسان سودیکندن ویرمکدر ایسته‌ینی نفسه ترجیح ایتمکدر

ایت باباڭه هم آناڭه أییلك سن ایتمیینلر سفیل اولدی، گوردم بن
والدینه أییلك امر الهی تحقیر ایتمك گناهلرك گناهی

سودیككدن ویرسه‌ك دیمش پیغمبر . مغفرته مَظْهَر ایدر سنی بر ٢٠ ﻟﻪ

٨٠ [توّاب] در حق توبه‌یی ایلر قبول گناهندن ندامت ایلرسه قول

توبه رجوع عبادته گناهدن نادم اولوب عفو ایسته‌مك اللّهدن

٨١ [مُنْتَقِم] در آهِ مظلومدن صاقن ظلمی سومز حضرت یزدان صاقن

بالذات گوردم آصانلری آصدیلر باصانلری چیگندیلر باصدیلر

چوق گجیكمز یتیشیر قهر اللّه . قورتولاماز اولسه ظالم پادشاه

بر قیز واردی آلداتدی بر نابكار او نابكار ایتدی اك صوڭ انتحار

بر مأموده رشوت آلدی یاقدی جان ، آه مظلومدن کور اولدی سن اینان

بر فنالق ایله‌ین مطلق آلن ، کورمدن عمرنده بیل چیقماز جانی

٨٢ [عَفُوٌّ] در حق ایدر کناهی امحا ، فقط ظلمی عفو ایله‌مز او آصلا

٨٣ [رَؤُفٌ] در بیل بو قدر اشفق خدادن ، آبریلمه سن بنه خوف و رجادن

٨٤ [مَالِكُ الْمُلْكْ] اونك دنیا و عقبا ، سن کیدرسك قالیر نه‌ك وارسه زیرا

نرده دنیانك دیین سلطانلر ، نرده شاهلر، نرده خانلر، خاقانلر

٨٥ بر اسمی ده [ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامْ] ، صاحب جلال، صاحب اکرام و انعام

22

اسم اعظم دیین ده وار بو اسمه . بو سوزی ده باشقا سوزه دکیشمه

۸۶ [مُقْسِط] عادل دیمك فعلی عدالت عدل حقی کوردر چشم بصیرت

۸۷ [جامِع] حقك بر اسمیدر پك شامل آکلا داونی آکلارسه عقل کامل

ترکیب، توحید، تشکیل اوکا معنادر حشره، نشره جمعه دخی ایمادر

احتیاجی یوق دیمك اسم [غنی] ۸۸ هرشی محتاج اوکا اودر مستغنی

براسمی ده حقك [مُغْنِی] ۸۹ معناسی ، غنی ایدر قالقار فقرك دعواسی

غنی ایدر سنی ذکر ایت هر یرده محتاج ایتمز ذکر ایدنی بر فرده

بو اسمده اسم اعظم دیین وار . اعتقادله اعتماد در رأس کار

٩٠ [مانع] درحق بیل ده سن ایتمه کدر اوکا کوون او قورقولی منع ایدر

ایکی اسمی اللهك ٩١ [نافع] له ٩٢ [ضار] نفع و ضرر نه یاپارسه او یاپار

بونده حکمت اکتسابله استحقاق سکا چونکه حرّیت ویرمشدر حق

حقدن کلیر . کلن خیر ایله شردن قاچما ، قورقما حقدن کلن قدردن

حقك عظیم بر اسمی ده اولدی ٩٣ [نور] ، ویرن او در معدوماته هپ ظهور

هر ظلمتك نوری او ، نور مطلق هر خفانك ظهوری حق محقق

24

[هادی]٩٤ اودر بزی حقه ایرکودن . اودر قوله دوغری یولو کوسترن

ایلکه مائل ایتمك هدایت شره، فسقه میل ایله مك ضلالت

ایمان، اسلام، طوغری وجدان انسانده هدایتك نورلریدر هپ جانده

ایمانسزلر، اخلاقسزلر، فاسقلر هدایتدن محرومدر منافقلر

پیغمبرلر بیله دکیل بو ظاهر هدایتسزلری اصلاحه قادر

[بدیع]٩٥ دیمك مثالسزدر کبریا . بکزه مز بر شیئه، بر شیی ده اوکا

یاپان دیمك ایتمدن سبق مثال کائناتی؛ بودر بدیعه مآل

[باقی] ٩٦ بو قدر وارلغنه انتها — نا صل بو قسه او وارلغه ابتدا

قدیمدر حق محال اونك عدمی — عدیم اولماز ثابت اولان قدمی

هر شیء فانی الله باقی حق کلام — بقا یالکز حقه مخصوص والسلام

[وارث] ٩٧ حقدر بوتون جهان اونکدر — هرکس کیدر بوکن فکان اونکدر

اوکا قالیر بر میراثدر بو جهان — هپ براقوب کیده جکدر انس وجان

تختی، تاجی ترك ایله مش بر ادهم — واری، یوغی بر طوتمش او تام آدم

[رشید] ٩٨ ایلر قوردی، قوشی او ارشاد — ایدر هر شیء او ارشاده استناد

اورومجکده، آری ده کی هنرلر . حیوانلرده حیرت ویرن اثرلر

هپ بیلکیلر اونك وحی والهامی — اوندن آلیر انسان الهام تامی

[صبور] ۹۹ یاقان اونك صبریدر بنی — ظالملری، جانیلری، دشمنی

جنایته، ظلمه سربست براقیر — مظلوملری، مغدورلری آغلاتیر

صیقیلدقجه صیقیلیرسك بوحاله — تقدیرینه یوقدر حول وحواله

تقدیرایتمش وقت، مدت ومقدار . هرنه ایسه اولور او چار وناچار

جل جلاله وعز شانه
وعم نواله

خاتمه

ایشته حقك اسماسنی بی خلاف
ایتدم نظماً قیزم سکابن اتحاف

صایان دیدی جنتلکدر پیغمبر
مژده ایتدی بونی او اولو رهبر

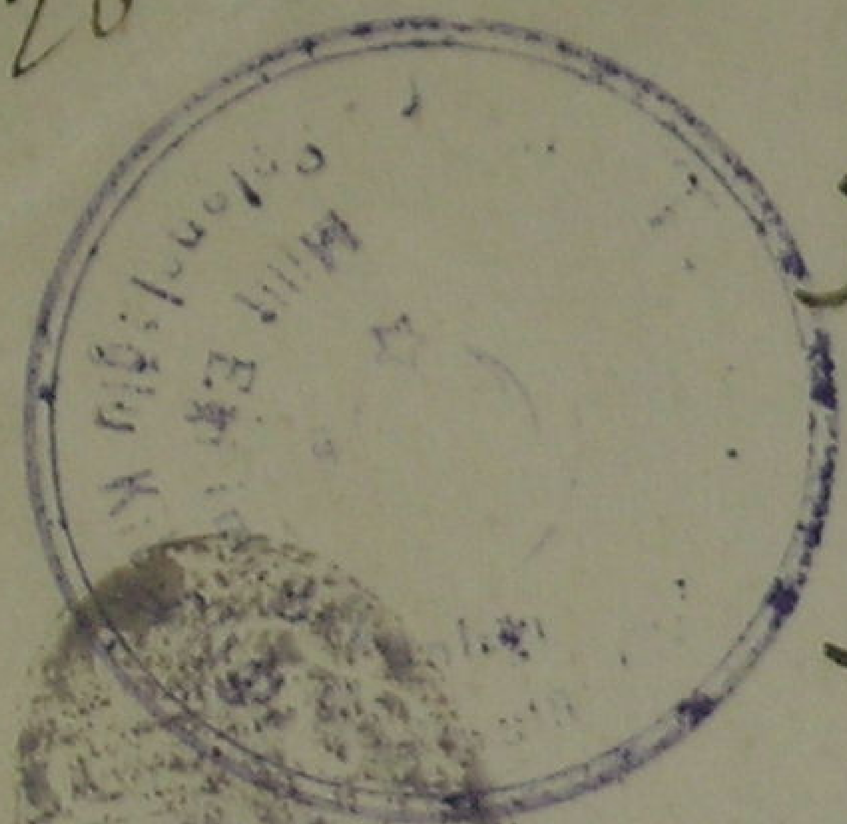
دائم اونی سن ده ذکرایت حرمتله
یاشا دائم سعادتله ، عزتله

ذکر ایدرکن بودر بیل شرطی آنك
[ال] حرفنی قوی باشینه اسمانك

مسلمانز حقه ایمان ایندك بز
باتسه دنیا بز حقدن آیریلمه یز

کتابمز، قرآنمز شان بزه
[محمد] در نبیّ ذیشان بزه
صلعم

صلی الله علیه وسلم

اونام طوتمش بوكون افلاكى، خاكى . او اوچيوز ميليونڭ ممدوح پاكى

بويوك نعمت اوكا امت اولدق بز   حقه كيدن يولو اوندن بولدق بز

ايدر هر آن نظر وجدانمه حق   اولور شاهد بنم ايمانمه حق

سنڭ دخى يولوك بو حق يولودر   بو حق يولو حقيقتله دولودر

حقدر هادى بوڭا اودر سويله تن   ايسته مسه نه سويلردم سويله سن

شو سعيمى ايتسون اللهم قبول . سن صاى ديدك نظماً صايدم يا رسول

گناهم چوق عفوومه اولسون سبب   احتياجم عفو حقه بنم همپ

لله الحمد